

El llibre, bé que recollint treballs històrics, artístics, iconogràfics de diferents autors, té tanmateix una unitat. Li ve donada no solament pel tema general –la Imatge de la Mare de Déu de Montserrat– sinó també per un pròleg de l'abat Josep M. Soler que descriu el contingut de l'obra, tot posant de relleu els diversos aspectes dels treballs i resumint-ne la gènesi, i en particular de l'estudi complet que, sota el patrocini de la Generalitat, van fer els tècnics del Servei de Restauració de Béns Mobles de la Direcció General del Patrimoni Artístic.

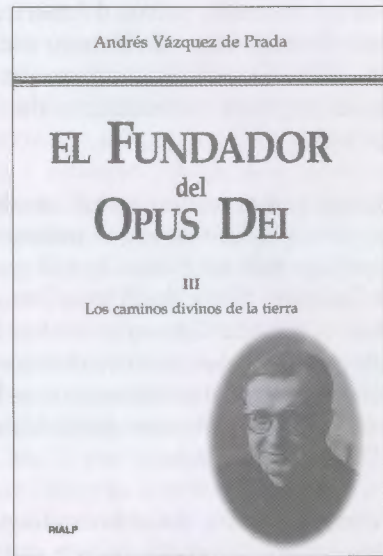
Bé que constitueixi una part del conjunt, i els noms dels autors vinguin referits per ordre alfabètic, el treball del Pare Josep de C. Laplana, director del Museu de Montserrat, honora especialment el llibre, pel coneixement que té de la matèria i pel fet d'escometre el tema central de l'obra: la imatge de la Mare de Déu de Montserrat al llarg dels segles. I el seu treball acaba amb una evocació de la funció de Maria en l'Església, que la imatge suggereix, que en la seva prosa sona veritablement a poesia i música. I és clar, per altra banda, que la de Montserrat no és solament una advocació més de Maria, sinó que per l'atracció que Montserrat ha exercit en molts servents i serventes de Déu de tot arreu, i per la projecció del treball que des d'allí es realitza, té una dimensió veritablement universal, de la qual n'és una mostra no petita la universalització que s'ha produït de l'apel·latiu de Mare de l'Església que, a prop del cambril de la Santa Imatge, s'hi llegeix en artístic dibuix fet en mosaic romà.

Ferran Blasi i Birbe

## El Fundador del Opus Dei III. Los caminos divinos de la tierra

Andrés Vázquez de Prada

Ediciones Rialp,  
Madrid, 2003,  
797 pàgines.



Andrés Vázquez de Prada ha completat la seva extensa biografia de sant Josemaría Escrivá amb el tercer volum, en què recull l'etapa romana del fundador de l'Opus Dei, des de juny de 1946 fins a la seva mort el mateix mes de 1975. Tres dècades de treball intens, expansió apostòlica i patiments, primer per la incomprensió de l'esperit de l'Opus Dei per part d'algunes persones, després per la des-cristianització de tanta gent i la difícil situació de l'església a molts països.

Vázquez de Prada trenca la línia cronològica per agrupar les principals fites d'aquests anys: els treballs de preparació de l'itinerari jurídic de l'Opus Dei; l'esforç

de bastir la seu central a Roma en anys de gran escassetat; la "batalla de la formació" dels fidels de l'Opus Dei i la tasca de govern que sant Josemaria va dur a terme amb tenacitat; l'expansió apostòlica arreu del món; el Concili Vaticà II i la seva aplicació, no sempre exempta de crisis; finalment, l'àmplia catequesi que va desenvolupar arreu de la Península Ibèrica i a diversos països d'Amèrica durant els darrers anys de la seva vida. Al capítol XXI, es perfila amb encert una fonda i extensa semblança de sant Josepmaria.

Aquest tercer volum recull també alguns passatges que en el seu moment varen suscitar polèmica, com ara la participació d'alguns fidels de l'Opus Dei en el govern del general Franco—exercint la seva llibertat personal, mentre d'altres participaven, també libèrrimament en l'oposició al règim— o algunes contradiccions dins l'àmbit eclesial.

L'autor presenta els esdeveniments de manera ordenada, enriquits per citacions oportunes, mantenint sempre un estil senzill.

Vázquez de Prada ha tingut accés a una àmplia i valuosa documentació, inèdita fins a la seva publicació en aquesta biografia: documents de l'Arxiu de la Prelatura, cartes i altres escrits del fundador i treballs de recerca que es van dur a terme després de la defunció de sant Josepmaria. Aquesta documentació, especialment els apunts íntims i l'epistolari, han enriquit notablement el coneixement del biografat. Destaca el seu amor de Déu, una visió sobrenatural permanent i un amor i una unió amb el sant Pare i amb l'Església en tot moment i circumstància.

Andrés Vázquez de Prada va iniciar el 1977 un laboriós treball que conclou brillantment el 2003 amb la publicació del tercer i últim volum. Una obra de referència obligada per als qui escriguin sobre sant Josepmaria i la fundació i el primers passos de l'Opus Dei.

Enric Badia

### Un amor siempre joven Enseñanzas de San Josemaría Escrivá sobre la familia

Edició dirigida per Alfonso Méndiz i  
Juan Ángel Brage

Ediciones Palabra, Madrid, 2003,  
360 pàgines.



Qui hagi llegit sant Josepmaria Escrivá, coneix prou bé la seva predilecció per tractar el matrimoni i la família dins del seu missatge central de buscar la santedat enmig de la vida ordinària.